

Archeolog je někdy i detektiv

PRAHA Vojtěch Kašpar si od dětství přál být archeologem. Fascinovalo ho vše, co se mohlo skrývat pod zemí a co všechno může hovořit o časech dávno minulých. Cesta za splněným přáním vedla celkem přímo, i když trvala řadu let. Dnes je archeologem a ředitelem obecně prospěšné společnosti Archaia Praha o. p. s. Archeologie se mu stala životním posláním.

Čekala bych muže typu Indiana Jonese....

Naděšení pro práci mám s ním ale stejně... Musím však přiznat, že dobrodružné výpravy, které tento věhlasný hrdina absolvoval, jsem zatím nezažil.

Třeba to ještě přijde...

Moje práce je vedle stále omezenějších terénních aktivit povětšinou kancelářská. Tak nevím... Zpracovávat již provedené archeologické výzkumy, dělám přednášky, vyřizují smlouvy a žádosti investorů o provedení archeologických výzkumů. Povinností každého stavebníka v Česku je totiž ohlásit stavební a výkopové práce. A potom umožnit archeologický výzkum. Na všech stavbách by to mělo být pravidlem, celá naše země je územím s archeologickými nálezy. Snad jen s výjimkou oblastí, které jsou již vytěženy.

„Každý stavebník by měl umožnit archeologický výzkum.“

Měl jste od malička jasno, že budete archeologem?

Od útlého dětství jsem hlatal historickou literaturu. V období boje s pubertou jsem jezdil s kamarádem na hrad Zlenice, kde jsme prováděli drobnou údržbu a odstraňovali náletové dřeviny. V jednom okamžiku nás tehdy napadlo, že bychom se o zřícenině rádi něco dozvěděli, a naplánovali jsme si archeologický výzkum. Navštívil jsem kvůli tomu předního odborní-

Vojtěcha Kašpara archeologie začala fascinovat již v útlém věku. Po studiu češtiny a dějepisu absolvoval obor archeologie a etnologie na Univerzitě Karlově.

METRO

ka na hradní problematiku Tomáše Durdíka z Archeologického ústavu Akademie věd ČR. Stal se mým prvním velkým učitelem a obzvláště mne na svých archeologických výzkumech naučil archeologickou abecedu. Zjistil jsem, že archeologie je složitý komplikovaný a multidisciplinární obor, přičemž práce v terénu je pouhým zlomkem naší činnosti. Po studiu českého jazyka a dějepisu jsem se později přihlásil na studium archeologie a etnologie na Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy a už bylo zcela zřejmé, co se stane mým životním koněm.

Dnes už můžete hovořit o mnohaleté praxi, jak byste svoji práci charakterizoval?

Je spojená s nutností systematického, nikdy nekončícího studia a poznávání jednotlivých problémů či území. Nikdy nevíme přesně, co nás čeká, jde tedy také o jistou formu detektivní práce. Někdy je to i práce nevděčná.

Odměnou jsou vám ale nálezy. Co jste našel v nejvýznamnějšího?

Kdybych měl říci, co jsem vlastně našel, pak bych musel uznat, že toho zase až tolik významného nebylo. Většinou jsem k nálezům, který učiní naši brigádníci či zaměstnanci, zavolán. Tak to bylo třeba u nálezů dvou tisíc mincí v keramickém poháru ve Štěpánské ulici z 2. poloviny 15. století, nebo loni v létě u objevu 200 mincí v Klimentské ulici, uložených okolo roku 1570.

Když ten nálezy ale držíte v ruce, určitě vám fantazie vytvoří nějaký příběh. Nebo musíte vycházet jen z historických faktů?

Ano, archeologie by měla psát příběhy na základě nálezů. Byly by v ní příběhy o obyčejných lidech, kteří nebyli tak významní, aby se o nich psalo v písemných pramenech, či o lidech, kteří na našem území žili dávno před vznikem písma. O obyčejných lidech se ale prostě nepsal. Z učebnic dějepisu se tak dozvídáme zejména o různých panovnících či významných měšťanech, ale o větším množství tehdejší společnosti nevíme téměř nic.

Střepey, které ale nalézáte, patří možná právě těm zapomenutým lidem?

Napsat a sestavit příběh konkrétního člověka, oživit jeho zapomenutý příběh je krásná práce. Třeba před lety jsme našli na hradě Křivoklát kožený váček s mincemi, které pocházely z různých koutů Evropy a chronologicky na sebe navazovaly. Usoudili jsme, že váček patřil zoldněři, který prošel starý světadíl při válečných taženích a nakonec zřejmě právě u nás zemřel při obléhání tohoto hradu. To jsou právě ty příběhy, které může psát archeologie.

„Nevýhodou archeologie je, že zkoumá hlavně odpadky.“

Řeknu ještě další případ. Na náměstí Republiky, kde jsme nedávno prováděli tři roky archeologický výzkum v místě obchodního centra Palladium, jsme našli odpad z kamenické dílny, která se podílela na výstavbě kapucinského kláštera v 17. stol. Parcela s díl-

Všude dobře, doma nejlépe

Vždycky tihl ke středověku, **Novému Městu pražskému a Praze 1**, kde se narodil, vyrůstal a kde bydlí a pracuje. Závěr studii absolvoval v zahraničí, a tak na několika zahraničních vykopávkách byl. Spíše to však bere jako příležitost ke zdokonalení se v cizím jazyce.

nou patřila významnému pražskému měšťanovi původem z Francie Jeanu de Capauli. Díky nálezům jsme poznali jeho výrobní aktivitu, životní standard a na základě písemných pramenů také podrobnosti z jeho života. Nevýhodou archeologie je, že zkoumá především odpadky a odhozené věci. Nejsou však vyhozeny za účelem mást někdy v budoucnosti archeology. Vypovídají o životě celé tehdejší společnosti. Ne pouze těch, o nichž zůstávají často tendenční písemné prameny.

Napadá vás, co si budou o nás a našem současném životě myslet vaši následovníci?

Vždycky říkám, představte si, kdybychom měli zmapovat třeba 70. léta 20. století a uchovály by se nám pouze úvodníky Rudého práva. Jaký bychom si asi udělali obrázek o životě lidí té doby? Odpadky by však lhat neměly. Proto v 70. letech v New Yorku probíhal netradiční průzkum současnosti podle obsahu popelnice různých sociálních skupin obyvatelstva. Byl velmi zajímavý, odhalil celou řadu věcí, které si nyní ani neuvědomujeme. O průzkumu vyšel krásný článek v časopise National Geographic. Mimo jiné z něj vyplynulo, že nejvíce školních pomůcek vyhazují lidé v černošských ghettách či nejvíce plýtvají potravinami lidé ze střední vrstvy. Bohatí mají služebnictvo, které je motivováno, aby hospodařilo ekonomicky, a ti chudí si zase nemohou dovolit plýtvat.

Alena Hechtová
alena.hechtova@metro.cz

